

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบันกับจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการศึกษาความคิดเห็นของนักโฆษณา, คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา, อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริโภคที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบันกับจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. นักโฆษณา หมายถึง Creative และ Copywriter ผู้ทำหน้าที่ในการสร้างสรรค์งานโฆษณาออกสู่สายตาประชาชน ซึ่งจะทำการศึกษานักโฆษณาที่ทำงานในบริษัทตัวแทนโฆษณา เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 112 บริษัท ประกอบไปด้วยนักโฆษณาจำนวน 4,486 คน¹

2. คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา หมายถึง เจ้าหน้าที่ตรวจสอบโฆษณาก่อนออกสู่สายตาประชาชน ประกอบไปด้วยคณะกรรมการ 3 ชุด ดังนี้ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) มีคณะกรรมการจำนวน 11 คน² คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีคณะกรรมการจำนวน 13 คน³ คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มีคณะกรรมการจำนวน 10 คน⁴ ซึ่งรวมคณะกรรมการตรวจสอบโฆษณาทั้งสิ้นรวม 34 คน

¹ ข้อมูลจาก ทำเนียบนักโฆษณา 1991 - 1992

² ข้อมูลจาก คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

³ ข้อมูลจาก คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

⁴ ข้อมูลจาก คณะกรรมการอาหารและยา

3. อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย หมายถึง อาจารย์ประจำที่ทำการสอนอยู่ในสถาบันระดับอุดมศึกษากรุงเทพมหานครที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 12 สถาบัน ได้แก่

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยมหิดล
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตประสานมิตร, ปทุมวัน, บางเขน)
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จากทั้ง 12 สถาบัน มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 11,673 คน⁵

สถาบันระดับอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานครที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของเอกชน จำนวน 8 สถาบัน ได้แก่

- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- มหาวิทยาลัยสยาม
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- มหาวิทยาลัยรังสิต
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ บริหารธุรกิจ
- มหาวิทยาลัยเอเชีย อากเนย์

⁵ ข้อมูลจาก ทบวงมหาวิทยาลัย

จากทั้ง 8 สถาบัน มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 2,565 คน⁶ ดังนั้น อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งภาครัฐ และเอกชน มีจำนวน 14,238 คน

4. ผู้บริโภค หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี มีจำนวน 3,431,500 คน⁷

ดังนั้น จำนวนประชากรที่จะใช้ในการวิจัยที่มาจากนักโฆษณา คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริโภค รวมประชากรได้ทั้งสิ้น 3,450,258 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดโดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้ (อำรุง จันทวานิช, 2522: อดัสนา)

สูตร

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

p = อัตราส่วนของกลุ่มประชากรที่จะสุ่มในที่นี้ใช้ 20 ดังนั้น ค่า $P=0.20$

e = ค่าความผิดพลาดจำนวนตัวอย่างในที่นี้ใช้ 5% ดังนั้นค่า $e=0.05$

z = ค่าของพื้นที่ในโค้งปกติ (Normal Curve) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนั้น ค่า z = ในโค้งปกติ 1.96

n = จำนวนประชากรในที่นี้คือ นักโฆษณา 4,486 คน คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา 34 คน อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย 14,238 คน และผู้บริโภค 3,431,500 คนรวมประชากรได้ 3,450,258 คน

⁶ ข้อมูลจากรายงานการศึกษาศาสนาชั้นอุดมศึกษาเอกชน

⁷ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2534

เมื่อแทนค่าในสูตรเรียบร้อยแล้ว คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ 245.8
 ดังนั้น จึงจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 246 คน ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
 กลุ่มคณะกรรมการตรวจสอบโฆษณาเก็บเพิ่มเติมได้อีก 6 คน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
 ครั้งนี้มีจำนวน 252 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน
 (Multi-Stage Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1. ใช้วิธีการแบ่งโควตา (Quota Sampling) โดยจะแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา	มี	34 คน	เลือก	12 คน
นักโฆษณา	มี	4,486 คน	เลือก	36 คน
อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย	มี	14,238 คน	เลือก	50 คน
ผู้บริโภค	มี	3,431,500 คน	เลือก	154 คน

การให้โควตาค้างนี้ขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาด
 แตกต่างกันมาก เนื่องจากว่ากลุ่มผู้บริโภคมีจำนวนเกือบจะเท่ากับจำนวนประชากรที่ใช้ในการ
 วิจัย จึงจำเป็นที่จะต้องกระจายกลุ่มตัวอย่างออกไปยังกลุ่มคณะกรรมการตรวจสอบโฆษณามาก
 ที่สุด รองลงมาคือ นักโฆษณา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริโภค ตามลำดับ

2. เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มแล้ว ต่อไปจะใช้วิธีการ
 Simple Random Sampling เพื่อเลือกว่าจะใช้ตัวอย่างจากกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่มใน
 การที่จะไปเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการจับฉลาก ซึ่งได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา

- คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.)
 จำนวน 4 คน
- คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
 จำนวน 4 คน

- คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) จำนวน 4 คน

2.2 นักโฆษณา โดยจะแบ่งบริษัทตัวแทนโฆษณาออกเป็น 3 ขนาด พิจารณา
ได้ดังนี้ (วุฒิ พงศ์พัชวาล, 2533: 54-55)

- บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดใหญ่ มียอดบิลลิ่งมากกว่า 100 ล้านบาท/ปี
- บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดกลาง มียอดบิลลิ่งระหว่าง 50-100 ล้านบาท/ปี
- บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดเล็ก มียอดบิลลิ่งน้อยกว่า 50 ล้านบาท/ปี

ซึ่งการแบ่งขนาดของบริษัทตัวแทนโฆษณาออกเป็น 3 ขนาดพิจารณา
จากยอดบิลลิ่ง (Billing) หรือจำนวนรายรับทั้งหมดของบริษัทตัวแทนโฆษณาแต่ละแห่งใน
ระยะเวลา 1 ปี

เมื่อมีการแบ่งขนาดของบริษัทตัวแทนโฆษณาแล้วต่อไปจะทำการเลือกบริษัท
ตัวแทนโฆษณาในแต่ละขนาด จำนวนเท่า ๆ กันดังนี้

บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดใหญ่	จำนวน 3	บริษัท	บริษัทละ 4	คน
บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดกลาง	จำนวน 3	บริษัท	บริษัทละ 4	คน
บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดเล็ก	จำนวน 3	บริษัท	บริษัทละ 4	คน

รายนามบริษัทตัวแทนโฆษณาที่ได้รับการคัดเลือกในการวิจัยครั้งนี้

1. บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดใหญ่ ได้แก่
 - ซาทชิ แอนด์ ซาทชิ แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด
 - ลินตาส (ประเทศไทย) จำกัด
 - โอกลีวี แอนด์ เมเธอร์ ประเทศไทย จำกัด
2. บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดกลาง ได้แก่
 - ฟอรัมแท แอดเวอร์ไทซิ่ง
 - เมย์ฟอर्ड จำกัด
 - คลาสสิก แอดเวอร์ไทซิ่ง แอนด์ มีเดีย จำกัด
3. บริษัทตัวแทนโฆษณาขนาดเล็ก ได้แก่
 - บริษัท อับ แอนด์ โภ กราฟิค จำกัด
 - บริษัท แม็คคอม จำกัด
 - บริษัท กราฟิค พลัส

2.3 อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแทนของประชากรที่ได้รับการคัดเลือก มี 6 สถาบัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยของรัฐ 4 สถาบัน

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	10 คน
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	10 คน
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	จำนวน	10 คน
- มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน	10 คน

มหาวิทยาลัยเอกชน 2 สถาบัน

- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	จำนวน	5 คน
- มหาวิทยาลัยรังสิต	จำนวน	5 คน

2.4 ผู้บริโภค จะเก็บข้อมูลตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 154 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักโฆษณา, คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา, อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริโภคที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบัน
2. ความคิดเห็นของนักโฆษณา, คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา, อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริโภคที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง และสถานที่ทำงาน รวม 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับโฆษณาในปัจจุบันตามความคิดเห็นของนักโฆษณา คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริโภค รวม 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา ตามความคิดเห็นของ

นักโฆษณา คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา อาจารย์ในระดั่มหาวิทยาลัย และผู้บริโภค รวม 20 ข้อ

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาและ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจสอบเพิ่มเติมแล้ว จึงนำไปทดสอบ (Pre-Test) กับนักโฆษณา คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน และผู้บริโภค ที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 25 ชุด เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ เหมาะสม โดยนำมาหาค่าความเชื่อมั่น จึงใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) มีสูตร ดังนี้ (สุภาพ วาดเขียน 2525 : 45-47)

$$r_z = \frac{\kappa}{K - 1} \left(1 - \frac{\sum S_t^2}{S^2} \right)$$

$\sum S_t^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

κ = จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

ซึ่งผลการคำนวณค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามมีดังนี้

1. ลักษณะโฆษณาในปัจจุบัน ค่าวนค่า สัมประสิทธิ์ เท่ากับ 0.7980
2. จรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา ค่าวนค่า สัมประสิทธิ์ เท่ากับ 0.8715

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีให้ตอบแบบสอบถาม ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยผู้วิจัย หรือผู้ช่วยวิจัยนำไปส่งด้วยตนเอง เข้าไปแนะนำตัว แจ้งความจำนงให้ทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและรอเก็บคำตอบ

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

จะเก็บในช่วงเดือน มิถุนายน - กรกฎาคม 2535

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยจะต้องตรวจดูว่าผู้ตอบได้กรอกรายละเอียดครบหรือไม่ ถ้าแบบสอบถามใดที่มีการตอบไม่สมบูรณ์ จะทำการคัดออก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด จากนั้นนำมาลงรหัส เพื่อนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS^x Program) เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติ

การกำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนในการตอบ ดังนี้

ข้อความเชิงบวก (Positive) การให้คะแนน มีดังนี้ คือ

ถ้าผู้ตอบ	เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5
"	เห็นด้วยมาก	"	4
"	เห็นด้วยปานกลาง	"	3
"	ไม่เห็นด้วยมาก	"	2
"	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	"	1

ข้อความเชิงปฏิเสธ (Negative) การให้คะแนนมีดังนี้ คือ

ถ้าผู้ตอบ	เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	1
"	เห็นด้วยมาก	"	2
"	เห็นด้วยปานกลาง	"	3
"	ไม่เห็นด้วยมาก	"	4
"	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	"	5

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คือ การอธิบายถึงลักษณะของข้อมูลตามความแตกต่าง

กันในลักษณะต่าง ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน โฆษณาในปัจจุบันและจรรยาบรรณวิชาชีพ โฆษณา โดยให้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบันกับจรรยาบรรณวิชาชีพ โฆษณาตามความคิดเห็นของนักโฆษณา, คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา, อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริหาร จึงวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยกำหนดเกณฑ์การให้นำหนักคะแนนของแต่ละช่วงความคิดเห็น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 5.00 - 3.34 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.33 - 1.67 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.66 - 1.00 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับน้อย

3. การวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้วิธีการทางสถิติ

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบัน มีความแตกต่างกัน ระหว่าง นักโฆษณา คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริหาร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova)

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ โฆษณา มีความแตกต่างระหว่าง นักโฆษณา คณะกรรมการตรวจสอบโฆษณา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริหาร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova)

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ โฆษณา โดยวิธีการหาความสัมพันธ์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson's Product Moment Correlation Coefficient